

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Warszawa, 03-11-2020 r.

Adam Bodnar

II.519.1590.2020.PS

**Pan
Nadinspektor Paweł Dobrodziej
Komendant Stołeczny Policji
ePUAP**

Szanowny Panie Komendancie

Z własnej inicjatywy podjąłem działania w sprawie zatrzymania działaczy Ogólnopolskiego Związku Zawodowego Inicjatywa Pracownicza (m.in. jadących w dniu 30.10.2020 na autostradzie w okolicach Pruszkowa do Warszawy z zamiarem wzięcia udziału w trwających protestach.

Jak wynika z dostępnych w mediach informacji było to trzecie zatrzymanie samochodu w drodze z Poznania do Warszawy, przy czym było realizowane przez tych samych funkcjonariuszy, którzy zatrzymali samochód za drugim razem. Działaczom OZZIP nie przekazano, jaka jest podstawa podejmowanych wobec nich czynności ani informacji o przysługujących im uprawnieniach. Zostały wobec nich użyte środki przymusu bezpośredniego – siła fizyczna i kajdanki założone na ręce z tyłu. Po przewiezieniu do Komendy Powiatowej Policji w Pruszkowie wszyscy zostali też przeszukani i zbadani na zawartość alkoholu i narkotyków w organizmie. Po około trzech godzinach zostali zwolnieni, nie otrzymawszy protokołów zatrzymania ani wyjaśnień dotyczących podstaw faktycznych i prawnych prowadzonych wobec nich czynności.

Wobec powyższego uprzejmie proszę o udzielenie mi następujących informacji:

- jaka była podstawa faktyczna i prawna kolejnych interwencji Policji wobec działaczy Ogólnopolskiego Związku Zawodowego Inicjatywa Pracownicza;

- jaka była podstawa faktyczna i prawna użycia wobec zatrzymanych środków przymusu bezpośredniego, ich przeszukania i zbadania na obecność w organizmie alkoholu i narkotyków;
- dlaczego zatrzymani nie zostali poinformowani o przyczynach podjęcia interwencji oraz o przysługujących i uprawnieniach;
- dlaczego nie zostały sporządzone i wręczone zatrzymanym protokoły zatrzymania;
- czy zatrzymani złożyli zażalenia na zatrzymanie.

Pragnę jednocześnie podkreślić, że przedmiotowa sprawa pozostaje w moim szczególnym zainteresowaniu, albowiem nie ulega wątpliwości, że doszło do ingerencji funkcjonariuszy publicznych w jedno z konstytucyjnych praw osób doprowadzonych do jednostki Policji, a mianowicie prawa do wolności osobistej. Bez wątpienia zatem wymaga wnikliwego zbadania, czy czynności policjantów stanowiły w istocie pozbawienie wolności, o którym mowa w art. 41 Konstytucji RP oraz czy w trakcie tych czynności zapewniono realizację uprawnień osób pozbawionych wolności, o których mowa w tym przepisie.

Prawo do wolności osobistej jest chronione także przepisami aktów prawa międzynarodowego, w tym art. 5 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności. Na temat zakresu art. 5 Konwencji wypowiedział się wielokrotnie Europejski Trybunał Praw Człowieka, który stwierdzał między innymi, iż element stosowania przymusu w związku z wykonywaniem uprawnień policji w zakresie przeszukania i zatrzymania wskazuje na zaistnienie pozbawienia wolności, niezależnie od krótkiego czasu stosowania środka (Foka przeciwko Turcji, § 78¹; Gillan i Quinton przeciwko Zjednoczonemu Królestwu², § 57; Shimovolos przeciwko Rosji, § 50³; oraz Brega i Inni przeciwko Mołdowie, § 43⁴). W sprawie Gillan i Quinton Trybunał zauważył, że pomimo że czas zatrzymania i przeszukania każdego ze skarżących nie przekroczył 30 minut, w tym czasie skarżący byli całkowicie pozbawieni wolności przemieszczania się. Byli zobowiązani do pozostania w danym miejscu, poddania się przeszukaniu, a gdyby odmówili, zostaliby zatrzymani i aresztowani przez policję i postawiono by im zarzuty. Ten element przymusu

¹ Wyrok z 24 czerwca 2008 r., skarga nr 28940/95;

² Wyrok z 12 stycznia 2010 r., skarga nr 4158/05;

³ Wyrok z 21 czerwca 2011 r., skarga nr 30194/09;

⁴ Wyrok z 24 stycznia 2012 r., skarga nr 61485/08

decyduje o pozbawieniu wolności w rozumieniu art. 5 ust. 1 Konwencji (zob. Gillan i Quinton przeciwko Zjednoczonemu Królestwu, § 57). Podobnie w sprawie Shimovolos przeciwko Rosji (§ 50) skarżący został zabrany na komisariat pod groźbą użycia siły i nie miał możliwości opuszczenia komisariatu bez zgody funkcjonariuszy policji. Trybunał uznał, że istniał element przymusu, który, niezależnie od krótkiego czasu zatrzymania, był decydujący dla pozbawienia wolności w rozumieniu art. 5 ust. 1 Konwencji.

Należy przy tym przypomnieć, że w sprawie dokonanych przez funkcjonariuszy podległego Panu Komendantowi garnizonu w dniu 11 listopada 2017 r. osób zgromadzonych na ul. Smolnej w Warszawie, kiedy to również nie zostały sporządzone protokoły zatrzymań, Sąd Rejonowy dla Warszawy Śródmieścia uznał po rozpoznaniu większości zażaleń, że czynności policjantów stanowiły zatrzymania i jednocześnie – że były niezasadne i nieprawidłowe, a tym samym, że doszło do naruszenia praw i wolności osób zatrzymanych.

Zatrzymanie, którego dotyczy niniejsze wystąpienie – o ile zostanie potwierdzone, że w stosunku do osób przewiezionych przy zastosowaniu środków przymusu bezpośredniego do KPP w Pruszkowie nie sporządzono protokołów zatrzymań i nie dopełniono innych formalności związanych z zatrzymaniem – może świadczyć o niewyciągnięciu przez Policję wniosków ze zdarzeń mających miejsce w dniu 11 listopada 2017 r. czego konsekwencją może być dalsze naruszanie praw i wolności obywatelskich.

Z poważaniem

Adam Bodnar

Rzecznik Praw Obywatelskich

/-podpisano elektronicznie/